

FINTA VIKTÓRIA

Hideg, forró

Bement az osztályba. A lámpák égtek, a radiátorok gyanúsán hidegek voltak. A szürke téli ég a reggel érzését keltette benne, pedig ez már a negyedik órája volt aznap. A gyerekek fáradt arckifejezéssel néztek rá, ő pedig tudta, ebben az időjárásban még nehezebb lesz felkelteni az érdeklődésüket a szlovák főnevek ragozása iránt.

– Prosím, otvorite si učebnicu na tridsiatej deviatej strane, spravíme šiestu úlohu: Skloňujte páry antonym. Prvý: zima, leto. Zima sa skloňuje podľa vzoru... ruky hore!¹

A gyerekek unottan válaszolgattak a kérdéseire. Ő is csak automatikusan eldarált a tananyagot, fejben teljesen máshol járt. Már rég nem jött semmi hír Zsolt-ról. Próbált nem aggódni, hisz már az elején tudta, hogy ilyen előfordulhat és nem kell, hogy bármi rosszat jelentsen, felesleges izgulni miatta.

„Ha úgy vesszük – mondta egyszer a férfi –, ez csak a munkám, amit muszáj elvégeznem, mint minden más halandónak. És közben semmi baj nem történik. Ne csinálj belőle drámát. Nem kell mindent túlságosan átérezni.”

– Tanító néni! – hallotta az egyik diáklány vékony, kérdő hangját az első padból.

– Igen? Áno! – tért magához. – Ďalší pár antonym. Vojna a mier. Áno. Teda, vojna je, ako vieme, ženského rodu² – zavartan megrázta a fejét. – Áno, ženského rodu a skloňuje sa podľa vzoru žena. Kto ešte nebol pri tabuli?³

A kislány az első padból felállt és kezébe vette a krétát.

– Dobre, a môže hned' prísť niekto Ďalší, nejaký chlapec, nasleduje totiž slovo mier, ktoré je mužského rodu. Toto je ale trochu výnimka, síce sa to skloňuje podľa vzoru dub, no v genitíve to...⁴

– Tanító néni, mire ez a sok kivétel? Hisz több van belőlük, mint a szabályból, minek kell őket mind megtanulni? – kérdezte a tábla előtt álló fiú dacosan, még a kérdést sem volt hajlandó szlovákul feltenni.

– Mert szükséged lesz rájuk – felelte teljesen nyugodtan.

¹ Kérem, nyissátok ki a tankönyveteket a harminckilencedik oldalon, megcsináljuk a hatos feladatot: Ragozzátok el az antonimapárokat! Az első: tél, nyár. A tél szót melyik minta szerint ragozzuk?... Fel a kezeket!

² Igen – A következő antonimapár. Háború és béke. Igen. Tehát, a háború, mint tudjuk, a női nembe tartozik.

³ Igen, a női nembe tartozik, és a nő szó mintája alapján ragozzuk. Ki nem volt még a táblánál?

⁴ Rendben, és máris jöhet a következő, egy fiú, ugyanis a béke szó következik, amely a férfinembe tartozik. Ez viszont egy kicsit kivétel, noha a tölgy szó mintája szerint ragozzuk, genitívben...

Ez szokatlan volt, azelőtt gyakran kiabált, de ebben a félévben egyre ritkábban emelte fel a hangját. A reakciói enyhébbek lettek, annak ellenére is, hogy az elején állítólag pont ezzel fogta meg Zsoltot – a temperamentumával, az intenzitásával, hogy leplezetlenül kinyilvánítja az érzelmeit, a kevésbé szépeket is.

– Akkor is – a kisleány nem hagyta magát meggyőzni –, a nyelvtan röhejes.

Felvonta a szemöldökét, nem sértődött, inkább rezignáltan. Mit lehet erre mondani?

– De akkor is meg kell tanulni – felelte egyszerűen.

Ebben a pillanatban a tanórát félbeszakította az osztályfőnök, aki bejelentette, hogy hamarabb hazaengedik a gyerekeket. Elromlott a fűtés, és csak másnap tudják megjavítani. Az osztály azonnal elfelejtette a nyelvtant, a háborút és a békét, és pakolni kezdett.

Az iskola gyorsan kiürült, és így mintha még hidegebb lett volna. Végighaladt a csendes folyosón, csizmája sarka élesen kopogott a padlón. A mosdóban bement az utolsó, kifejezetten tanítóknak fenntartott kabinba, és bár tudta, valószínűleg senki nem nyit rá, bezárta az ajtót. Lehúzta a bugyiját. Semmi. Egy ideig nyugtalanította ez a várakozás, a várakozás a menstruációra, de miután megszokta a gondolatot, hogy nem jön meg, valahol még örült is neki. A fejébe vette, ha belőle nem folyik vér, nem folyik egyáltalán. Ha lesz babája, az apa is túléli. Muszáj volt így egyezkednie önmagával, hogy jobb fényben lássa a dolgokat. Nem bírta őket elfogadni olyanoknak, amilyenek, muszáj volt lázadnia ellenük.

Zsolt ezt a tulajdonságát sohasem szerette. „Neked semmi nem elég” – mondogatta – „semmivel nem bírsz megelégedni, és még hozzá annyira impulzív, robbanékony vagy! Miért kell folyton veszekedned, miért kell folyton harcolnod?” Tévedett.

Bizonyosságot akart, nem harcot. De egyelőre nem tehetett semmi mást, mint hogy elment a gyógyszertárba.

Már sötétedett, amikor hazaért. Anyukát a konyhában találta, épp mosogatott.

– Későn jöttél.

– Dolgozatokat kellett javítanom – tette le a kulcsát az ablakpárkányra. – Alaposan átfagytam, az iskolában elromlott a fűtés. A gyerekeket is korábban hazaküldték – mondta, és felvett egy szürke kötött szvettet, amely egészen a térdéig ért.

– Akkor te meg, az Istenért, minek maradsz ott megfázni? Nem értem.

– Ki kellett javítanom azokat a dolgozatokat. Már nagyon le voltam velük maradva. És itt nem tudok dolgozni.

– Vegyél be rögtön C-vitamint, és főzz magadnak teát!

– Igen – bólintott alázatosan, és megkötötte a szvettet a dereka körül. Már rég nem vette magára ezeket az anyai felszólításokat.

– Utána megnézzük a híreket? – kérdezte anyuka.

– Nem. Mindig csak ugyanazt mutatják.

– De én azért mégiscsak belenézek.

– Ahogy akarod – mondta, és bement a konyhába.

Vizet forralt, vett egy mély levegőt, majd nagyon lassan fújta ki. Várt. Kezdett felmelegedni a vastag szvetterben. Amikor visszatért a nappaliba, anyuka hitetlenül rázta a fejét.

– Istenem, ez szörnyű! Az az erőszak, a kosz, a vér...

Nem válaszolt, csak magában elragozta a vér szót.

– És ez csak az, amit a képernyőn mutogatnak – folytatta anyuka, őt közben észre sem véve. – Ki tudja, mi történik még ott. Például, el sem tudom képzelni, mi minden lehet az egyenruhájuk alatt... milyen gyakran mosakodhatnak? Nem-hogy Zsolt elkap valamit!

– Amíg nem kap golyót, rendben lesz.

Ezek nem az ő szavai voltak, Zsolt mondta egyszer ezt pontosan így.

– Neked aztán sosem volt szerencséd a férfakkal. Hisz ő volt az első, aki mellett végre nyugalmat találtál, vagy hogy mondtad. És most látod.

– Igen, hisz ő tényleg nyugodt. Sokkal mérsékeltebb, mint én. De kötelességei vannak. Erkölcsi kötelességei – mondta enyhe iróniával.

– Látod, még a nyugodtakban sem bízatsz meg! Az apád is ilyen volt. Soha nem szolt egy szót sem, de mindig azt csinált, amit akart. Ha el akart menni, elment! Ha nem akart, nem tért vissza.

– Nem minden akarat kérdése.

Néhány másodpercig csak némán nézték a tévét. Már megitta a teát. Érezte a forró folyadékot a garatban, a gyomrában, az ereiben.

– Legalább veszekedhettél volna vele. Abban mindig jó voltál. Lehet, hogy meggondolta volna magát.

– Próbáltam.

– Jobban kellett volna.

– Ha egyszer nem lehetett – fáradtan felsóhajtott.

Anyuka nagyjából minden harmadik nap felhozta ezt a témát, mindig mintha csak először beszéltek volna róla.

– Egy idő után már nem veszekedett velem. Csak csöndben csinálta azt, amiről gondolta, hogy kell. Mindig ezt csinálja. A csönd erősebb.

– Akkor ott kellett volna hagynod. Nem ő lenne az első.

– Ez most más.

– Találhatnál mást. Jobbat.

– Nem akarok.

– A szerelem elmúlik, bogaram. Meg hát, mi ez most, miféle szerelem ez?

– Ez a kötelességem.

– Ez hülyeség, nem kötelesség. Várni rá. Így élni.

– Jól tudod, hogy nem tehetek mást.

– Nem vagy terhes. Az csak az idegek.
– Három hete? Egyébként ma végre csináltam tesztet, rögtön kettőt. Mindkettő pozitív. Már időpontot is egyeztettem az orvossal.

Anyuka most fordította el először a tekintetét a képernyőről.

– Akkor így.

– Igen.

– És biztos vagy ebben?

– Miben?

– Hogy akarod ezt a gyereket.

– Anyuka...

– Én ezt csak a te érdekedben mondom. Mi lesz, ha a baba megszületik, és ő nem jön vissza? Mit fogsz azzal a gyerekkel csinálni, hogy fogsz róla gondoskodni? És ha mégis visszajön, mit szólna hozzá? Akarná őt? Egy évig sem voltatok együtt, amikor elment. Hogy reagálna? És egyáltalán, hogy akarod neki elmondani?

– Anya, hagyj már ezekkel a kérdésekkel! – kiáltotta, de rögtön el is némult.

Gyorsan kikötötte a szettet és a fotelra dobta. Borzasztó melege volt, de muszáj volt uralkodnia magán. Ha egyszer megnyomja a piros gombot, minden kirobban, és szétesik a törékeny egyensúlyuk ebben a hideg várakozásban. Ettől félt talán leginkább, még annál is jobban, mint a halálhírtől. Szüksége volt anyukára.

Aznap, amikor orvoshoz kellett mennie, hirtelen elfogta őt valamiféle érthetetlen bizonyosság, hogy minden rendben lesz. Talán még hamarabb is haza kerül, mint hogy a gyerek megszületne. Minden tökéletesen alakulhat.

A hatodik órája után el kellett indulnia az iskolából, hogy elérje az időpontját. Már átvették a főneveket és elkezdtek az igéket. Indulás előtt még elszaladt a mosdóba. Miközben a tanítói kabinett felé haladt, magában elragozta a vár ígét.

Amikor hazaért, gyorsan ledobta magáról a kabátot. A felsőjén izzadságfoltok voltak, az arca égett.

– Mi történt veled, csak nem futottál hazáig ebben az időben? – kezdte anyuka rögtön, amint meglátta őt az előszobában. – Mi volt az orvosnál?

– Nem mentem el.

– Nem mentél el? Visszament a terminust, vagy mi?

– Megjött a menzeszem.

– Oh.

– Igen – alig lehetett hallani a válaszát, az arcán némán folytak a könnyek.

– Lehet, jobb így – mondta anyuka hosszabb hallgatás után.

– Gondolod?

Volt egy kis irónia a hangjában, de veszekedni nem bírt.

– Igen, hisz tudod, ki tudja, hogy...

– Igen, ki tudja.

– És ha haza is jön, ki tudja, hogy...

- Igen, ki tudja.
- De az, hogy megjött a menzeszed, még semmit nem jelent. Nem jelenti azt, hogy mindennek vége. Nem kell belőle drámát csinálni.
- Nem kell – felsóhajtott, és egy pillanatig biztos volt benne, hogy most megnyomja a piros gombot.
- Végül nem tette meg.

(A Pegazus irodalmi pályázat próza kategóriájának 1. helyezettje)

Németh István: Az én házam, az én váram